

ובן אם יש בעיר עשרה שמתענים תענית חלום בשבת אחת לא יעשו עצמן צבור לחזור אחר אחר מהם שיתפלל תפלת המנחה בקול רם ולומר ענינו בצבור²⁹:

י אם מותר להתענות או לזנוק ולהתחנן בשבת על איזו צרה שקרה לרבים או ליחיד יחבאר בסיומן תקע'³⁰:

יא המתענה תענית חלום בשבת יש לו לעסוק כל היום בתורה ותפלה בשביל שיחבפר לו ויקרע לו גזר דינו³¹:

יב מי שישן שנת צהרים והלם לו חלום רע יש אומרים שמועיל לו אם יתענה י"ב שעות משנעור משנתו עד אמצע הלילה ואז יבריל אם עושה כן בשבת וצריך להתענות למחר יום שלם³² אף אם כבר אכל סעודה ג' קודם שהלם והיה רשאי שלא למעום עוד כלום בשבת מכל מקום כיון שהתענה לשם תענית עבירה היא בידו³³ וצריך כפרה בתענית יום שלם ובין בחול³⁴ ובין בשבת כשהוא עושה כן לא יאמר ענינו³⁵ במנחה כיון שאכל כבר:

יג אם הקדימה לאכול בשבת קודם זמן הסעודה בחול הוא עונג לו כגון שנתעכלה כבר סעודת הלילה צריך להקדים³⁶ כי זהו כבוד השבת³⁷ שמקדימין זמן סעודתו לזמן סעודת החול ואם האחרון מוזמן סעודת החול הוא עונג לו צריך לאחר וזהו כבודו שמתאוה לאכול³⁸ ואוכל לתיאבון³⁹:

יד וכן מי שרגיל בכל יום בבשר ויין והרי כל ימיו כשבת צריך לשנות זמן הסעודה של שבת מוזמן סעודת החול שיקדים או יאחר⁴⁰ שעה מועטת בכדי שלא יצמער⁴¹:

רפ"ז סדר סעודת שחרית של שבת וכו' ג' עיפים:

א בשבת שחרית כבואו מבית הכנסת צריך שיהיה שולחנו ערוך ומפה פרוסה על הפת⁴² ממעם שנתבאר בסי' רע"א⁴³ ומטה שאוכל עליה מוצעת יפה⁴⁴ כמו בסעודת הלילה לפי שכבוד יום קודם לכבוד לילה⁴⁵:

ב ותקנו חכמים לקדש על היין קודם סעודת שחרית⁴⁶ כמו קודם סעודת הלילה לפי שכבוד יום קודם לכבוד לילה⁴⁷ ואם לא יקדש ביום על היין יהא כבוד לילה עורף על כבוד יום מכל מקום לא תקנו לכרך ברכת הקידוש שבוךך בלילה אלא די בכרכת

²⁹ עולת המזד סי' רב ס"ב ב. מ"א שם ס"ק ד.

³⁰ רבינו יהו' בשוע"ר לא הגיע לדינו, וראה שו"ע סי' ר"ב.

³¹ הנהגות אשכנז פ"ק התענית מ"ח מ. ב"י ד"ה וכתב המרדכי: אליה וזמא סק"ג. וראה לקמן סי' תקנ"ג ס"ג.

וראה מ"מ וציונים.

³² הנהגות מנהגים אות א בשם מהר"ש (הלכות ומנהגי רבי שלום מנישטמט סי' קס"ג). רמ"א ס"ד.

³³ מ"א סק"ג. וברלעויל ס"פ ס"א. וראה לקמן סי' תר"ב מנה"ס א"י.

³⁴ שו"ע סי' התקט ס"א.

³⁵ מ"א סק"ד.

³⁶ מור נוה"א דרב ושמואל ק"ט, א. שו"ע סי' צ.

³⁷ רש"י שם להקדים. לבוש סי'.

צא רש"י שם ד"ה לאחר.

צב ראה לעיל סי' רמ"ט. סי' רע"א ס"ב.

צג רב פסא ק"ט, א. מור ורמ"א ס"ז.

צד מ"א ס"ק יב.

סימן רפ"ז

א מור וש"ע.

ב סעוף יו.

ג מור וש"ע.

ד ברלעויל סי' רמ"ב ס"א.

ה פסחים ק"ה, א. וברלעויל סי' רע"א ס"ח.

ו פסחים ק"ו, א. מור וש"ע ס"א.

ז ר"ן פסחים שם (כב, א) ד"ה וזכרתי.

בורא פרי הגפן¹ שיברך על היין כדי שיהא היכר בזה שקדוש זה אינו אלא מדברי סופרים² ומכל מקום גם זה הקדוש צריך שיהיה במקום סעודה³ ושלא ישעום כלום קודם לו⁴ כמו בקדוש הלילה⁵ אך מותר לשתות מים קודם תפלת השחר מפני שעדיין לא חל עליו חובת קידוש⁶.

ויש אומרים⁷ שמותר למעום קודם קידוש שכיום הואיל ועיקרו אינו אלא מדברי סופרים לא החמירו בו כל כך ויש לסמוך על דבריהם בשעת הדחק כגון שאין לו יין ולא שאר משקה חמר מדינה אפילו אם גם פת אין לו יכול לאכול שאר מאכלים קודם קידוש זה אף אם מצפה שיביאו לו אחר זמן על מה לקדש אין צריך להמתין⁸.

ואם יש לו פת צריך לברך על הפת תחלה קודם שיאכל שאר מאכלים⁹ שהרי יש אומרים¹⁰ שאף לכתחלה יכול לקדש על הפת דהיינו לברך המוציא עליה כמו שנתבאר בס' ער"ב¹¹ ואם יש לו חמר מדינה אף שאין לו יין לא ישעום כלום אפילו פת קודם שיברך על הכוס¹² כמ"ש שם:

ג אבל בלילה אם אין לו לא יין ולא חמר מדינה ולא פת לקדש עליהם ומצפה שיביאו לו אחד מהם תוך הלילה לא ישעום כלום משאר מאכלים עד שיביאו לו על מה לקדש ויש לו להמתין על כל פנים עד הצות לילה¹³ אבל אם אינו מצפה שיביאו לו בלילה מותר לו לאכול שאר המאכלים בלא קידוש ואינו מחוייב ללון בתענית בשבת בשביל קידוש על היין או על הפת הואיל וכבר יצא ידי חובת עיקר קידוש של תורה במה שהזכיר של שבת בתפלת ערבית¹⁴:

ר"צ בשבת ישלים מאה ברכות בפירות וכו' ו' סעיפים:

א צריך להרבות בפירות ומגדים ומיני ריח אם יש לו כדי להשלים מנין מאה ברכות¹⁵ אף ששמעו הברכות של קריאת התורה וההפטרה¹⁶ כמו שנתבאר בס' מ"ז¹⁷:

ב אם גיול בנישת צהרים בחול אל יבטלנה בשבת כי עונג הוא לו¹⁸:

ג ואחר השינוח¹⁹ צריך לקבוע מדרשו²⁰ ללמוד תורה לרבים שנאמר בפרשת שבת ויקהל משה ודרשו חכמים²¹ למה נאמר בפרשה זו ויקהל שלא נאמר כן בכל התורה כולה

ח רב הדרה שם ועקבא דרב אשי שם. מור וש"ע.
ט ר"ן שם.

י רמב"ם פכ"ב ה"י. מור וש"ע ס"א. וכדלעיל ס' רעג ס"א.

יא רמב"ם שם. מור וש"ע שם. וראה גם לעיל ס' רפו ס"ד.

יב בדלעיל ס' רעא ס"ט.

יג מור בשם הרא"ש כאן ובס"פ פמ. ש"ע ס"א. וראה גם לעיל ס' פמ ס"ה: שאין קידוש אלא במקום סעודה ומבטל לה, דהרי אין אפשר לו לאכול כלום קודם תפלת השחר.

יד ראב"ד בהשגת על הרמב"ם שם. הובא ב"ן שם. וראה הר המלך ח"ד ע' רכא ואלף.

טו מ"א ס"ק ד.

טז מ"א שם.

יז ראב"ד שם. וראה ב"י ר"ה ואם אין לו.

יח סעיף יא.

יט ב"י שם. ש"ע ס"ב.

כ מ"א שם. וראה לקמן ס' רעז ק"א סוף ס"ק א.

כא מ"א שם ממשמעות הדין²² פסחים ק"ב ב ר"ח מקדוש, ורא"ש שם ס"ז ע"ש. וראה לעיל ס' רעא סוף ס"ב.

סימן רצ

א ר"ף ורא"ש סוף ברכות (פ"א סכ"ד), נהא דרב חייא בריה דרב אויא מנחות מג. ב. מור וש"ע.

ב רא"ש שם. שדון מניעת רב בשאין לו פירות, כדלעיל ס' רפד ס"ז. וראה גם לעיל ס' רמו בסופו. ולענין חזרת הש"ן ראה לעיל שם ובס"פ מו ס"א.

ג סעיף א וש"ן. וראה קיצור הלכות מילואים ע' פה.

ד מור ורמ"א ס"א. וראה לעיל ס' רפ ס"א. לקיש ח"ב ע' 254 בהערה. קיצור הלכות מילואים ע' פו.

ה מור ולבוש ס"ב.

ו מור וש"ע ס"ב.

ז שנות לה, א.

ח תהומא ויקהל. הובא בב"י ר"ה כתנהומא.